

i mange andre Lande Kirkerne staa aabne baade Hellig og Sogn, staa vore med rustne Laase for. Det var rart; om vi kunde faa Sognekirkerne lukkede lidt mere op og ogsaa faa dem lukkede op for Mindretallene; jeg vil meget gerne være med til at gennemføre Lovforslaget om en Udvidelse af Loven af 1872 i den Retning. Men selv om vi ikke faa gennemført Lovforslaget om Oprettelse af Menighedsraad, trænge vi lige godt til at faa en Lov om Udvidelse af Brugen af Kirkerne, vi trænge til Lovændringer paa det Omraade. Jeg synes ikke, de Ting særlig hænge sammen. Der er kommet en anden Indvending frem, nemlig denne, at det vilde gaa ud over Sognepræsterne, Præstestanden i det hele taget, idet de ældre Præster vanskelig vilde blive forflyttede, faa større Embeder. Naar man fik dette indført, vilde man faa de samme Ulemper, som man havde i sin Tid ved Besættelsen af Skolelærerembeder, at det blev de unge, der løb af med Profiten, medens de ældre maatte sidde uforflyttede. Ja, det kan der godt være noget i. Det har nu ikke været min Opgave særlig at varetage denne Side af Sagen, det maatte ligge nærmere for den højtærede Kultusminister at tage den Side af Sagen frem. Jeg tror imidlertid, at den Side af Sagen kan imødekomes noget ved, at Præsteembederne blive klassificerede, og en Slags Anciennitetsskala blev ansat. Men det skal jeg ikke opholde mig videre ved. Naar man i øvrigt kunde enes om Forslagets Bestemmelser, enedes man vel ogsaa nok om nogle Bestemmelser til at imødekome denne Indvending med. Men naar der siges, at det i det hele taget er betænkeligt at give Menighederne Indflydelse paa Præstevalget — og det er der mange, der sige — saa mener jeg, at det er en Indvending, som vi herfra maa drage til Felts imod. Det er en Indvending af samme Art som den, vi kæmpe mod paa saa mange andre Omraader, stammende fra det Tankesæt, som holder paa: Man kan ikke vise den jævne Del af Folket Tillid, den skal man altid møde med Mistillid. Og saa megen Skade det gør trindt omkring i forskellige Forhold, møder man det dog ogsaa her igen. Det har gjort Skade i vore politiske Forhold Gang efter Gang; det har bragt store og vigtige Sager i vort Land til ganske at forsumpe, denne Mistillid, man saaledes møder; og hvis denne Mistillid skal vinde Overhaand i kirkelig interesserede Kredse, vil det medføre, at ogsaa Folkekirkens Sager ville bringes ind i en Forsumpning,

som vil komme til at skade Folkekirken allermost til syvende og sidst.

Naar vi se paa de kirkelige Tilstande her i Landet lige fra den Tid, vi fik Kristendommen ind i Danmark, ville vi se, at Menighederne have haft Indflydelse paa Valget af deres Præster. I den skaanske Kirkelov og i den sjællandske Kirkelov hedder det, at Sognemændene skulle tage sig en Præst med Bispens Raad og Samtykke. Da var det Bisperne, der vare raadgivende og havde Bestemmelsen sammen med Sognemændene. Da vi fik Reformationen, da vi fik Kirkeordinansen, blev Biskopperne skudte til Side, og det blev Landsherren, der kom i Stedet; men det hedder sig dog, at de bedste Mænd i Sognemenighederne skulle træde sammen og kejsse sig en Sognepræst. Og i Ribe-Artiklerne af 1542 fastslaaes de bedste Mænds Tal til 7, som skulle komme sammen med Provsten og vælge Præsten. Naa, jeg skal ikke komme ind paa videre at udvikle, hvorledes det gik med denne Valgret, som man havde. Den mistedes ligesom Valgretten i øvrigt mistedes. Vi have jo her i Landet valgt vore Konger, den Valgret gik ogsaa væk; den gik først over til Adelen og Gejstligheden og siden til Adelen alene, og saa gik den væk i 1660. Med Præstevalgretten er det gaaet noget lignende. Vi valgte først vore Præster, saa gik den tabt til sidst, saa der kun blev nogle adelige Patronatsherrer omkring i Landet tilbage, der havde denne Kaldsret. Men den tabtes i 1849, nu er der slet ingen, der har Valgret, nu ligger det alt sammen i Kultusministeriet, og de kunne besikke Præster efter deres Forstand deroppe, og det gøre de selvfølgelig ogsaa, men om det saa er aldrig saa hæderlige og dygtige og rettænkende Mænd, der staa i Spidsen for Kultusministeriet, kunne de dog ikke altid træffe Menighedernes Tarv, og jeg tror, det tidt vilde være heldigt for Kultusministeriet selv, om der var nogen Indstillingsret fra Menigheden. Ganske vist kan der nok ved denne Ind-

Rettelser.

Sp. 1503, L. 24 f. n.: „en af de tre særlige Delinger“, læs: „en særlig Deling“.

— 1504, L. 13, 14 og 15 f. n.: „hvor Artillerikorpset har 1 Undertøjmester og Matros- og Søminekorpset hver 2 Afdelingschefer“, læs: „hvor Artillerikorpset og Søminekorpset have hver 2 Afdelingschefer“.